

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูศิลปะศึกษาระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานครกับเขตการศึกษา 9 เกี่ยวกับการประกวด
ศิลปะเด็ก สรุปผลการวิจัยมีดังนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูศิลปะศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใน
กรุงเทพมหานครกับเขตการศึกษา 9 ในด้าน

1. รูปแบบการประกวดศิลปะเด็ก (ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น)
2. ผลกระทบของการประกวดศิลปะเด็กที่มีต่อการเรียนการสอนวิชา

ศิลปะศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ครูผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร และสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้

สมมติฐานของการวิจัย

สภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันในด้านการเรียนการสอน และประสบการณ์ ทำให้เด็ก
มีการแสดงออกทางด้านการสร้างสรรค์งานศิลปะที่แตกต่างกัน ดังนั้นครูศิลปะศึกษาระดับมัธ
ยศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานครและเขตการศึกษา 9 ย่อมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูป
แบบการประกวดศิลปะเด็ก และผลกระทบของการประกวดศิลปะเด็กที่มีต่อการเรียนการสอน
ศิลปะศึกษา ที่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เข้าในการวิจัยคือ ครูที่สอนวิชาศิลปะศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสังกัดโรงเรียนกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2535 ในกรุงเทพมหานครจำนวน 27 โรงเรียน และเขตการศึกษา 9 จำนวน 65 โรงเรียน รวม 92 โรงเรียน วิชาใช้แบบสอบถามโรงเรียนละ 1 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วสร้างแบบสอบถาม 1 ชุด วิชาให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความตรงทางด้านโครงสร้าง (Construct Validity) เมื่อปรับปรุงแก้ไขข้อความให้เหมาะสมแล้ว จึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูศิลปะศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่นำเซประชากรจริงจำนวน 15 คน ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.87 และนำมาปรับปรุงแก้ไขสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์นำไปใช้กับกลุ่มประชากรจริง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการประกวดศิลปะเด็ก ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

2.1 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ
มุ่งสำรวจในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประกวดศิลปะเด็ก
2. การแบ่งกลุ่มผู้ประกวด
3. การกำหนดหัวข้อเรื่อง
4. การกำหนดขนาดสัดส่วนของผลงาน

5. วัสดุและเทคนิควิธีการ

6. รางวัล

7. เกณฑ์และการตัดสิน

2.2 แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questionnaire)

ถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไป

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบของการประกวดศิลปะ เด็กที่มีต่อการเรียนการสอนศิลปะ ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

3.1 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ

มุ่งสำรวจในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ครูผู้สอน

2. ผู้เรียน

3. หลักสูตร

4. สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้

3.2 แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questionnaire)

ถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม ได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง และทาง
ไปรษณีย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดย
โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูศิลปะศึกษา วิเคราะห์ โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ เปรียบเทียบความคิดเห็นโดยการทดสอบค่าที (t-test)

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูศิลปะศึกษาจาก แบบสอบถามปลายเปิด นำมาสรุปและอภิปรายในรูปความเรียง และนำเสนอพร้อมการ เรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย

สรุปผลการวิจัย

1. เกี่ยวกับสถานภาพของครูศิลปะศึกษา ในกรุงเทพมหานครและ เขตการศึกษา 9

1.1 ครูศิลปะศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 27 คน เป็นชายมากกว่า หญิง ส่วนมากมีอายุมากกว่า 41 ปี วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า สาขาวิชา เอกศิลปะศึกษา มีประสบการณ์ในการสอนวิชาศิลปะศึกษา 16-20 ปี ส่วนมากเคยเข้าร่วมอบรมสัมมนาทางศิลปะเด็ก และเคยให้ลูกศิษย์ส่งผลงานเข้าร่วมการประกวดศิลปะเด็ก 1-10 ครั้ง ส่วนมากเคยได้รับรางวัล 1-5 ครั้ง สาเหตุที่ส่งผลงานเข้าร่วมการประกวด เพราะเด็กสร้างผลงานที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ ส่วนมากเคยเป็นผู้ดำเนินการจัดประกวดและ เคยเป็นกรรมการตัดสิน ส่วนมากทราบข่าวการประกวดจากหนังสือรับแจ้งการประกวดส่ง มาที่โรงเรียน

1.2 ครูศิลปะศึกษาในเขตการศึกษา 9 จำนวน 65 คน เป็นชายมากกว่า หญิง ส่วนมากมีอายุ 31-35 ปี วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า สาขาวิชาเอก ศิลปะศึกษา มีประสบการณ์ในการสอนวิชาศิลปะศึกษา 6-10 ปี ส่วนมากไม่เคยเข้าร่วมอบรม สัมมนาทางศิลปะเด็ก และเคยให้ลูกศิษย์ส่งผลงานเข้าร่วมการประกวด 1-10 ครั้ง ส่วน

มากไม่เคยได้รับรางวัล สาเหตุที่ส่งผลงานเข้าร่วมการประกวด เพราะทดลองความสามารถของเด็ก นอกจากนี้ส่วนมากเคยเป็นผู้ดำเนินการจัดประกวด และเคยเป็นกรรมการตัดสิน ส่วนมากทราบข่าวการประกวดจากหนังสือรับแจ้งการจัดประกวดส่งมาที่โรงเรียน

2. สรุปและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูศิลปะศึกษา ในกรุงเทพมหานครกับ
เขตการศึกษา 9 เกี่ยวกับรูปแบบการประกวดศิลปะเด็ก

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามประมาณค่า

2.1.1 ด้านวัตถุประสงค์ของการประกวดศิลปะเด็ก

ความคิดเห็นของครูศิลปะศึกษาในกรุงเทพมหานคร และ

เขตการศึกษา 9 ไม่แตกต่างกัน

2.1.2 ด้านการแบ่งกลุ่มผู้ประกวด

ความคิดเห็นของครูศิลปะศึกษาในกรุงเทพมหานคร และ

เขตการศึกษา 9 ไม่แตกต่างกัน

2.1.3 ด้านการกำหนดหัวข้อเรื่อง

ความคิดเห็นของครูศิลปะศึกษาในกรุงเทพมหานคร และ

เขตการศึกษา 9 ไม่แตกต่างกัน

2.1.4 ด้านการกำหนดขนาดสัดส่วนของผลงาน

ความคิดเห็นของครูศิลปะศึกษาในกรุงเทพมหานคร และ

เขตการศึกษา 9 ไม่แตกต่างกัน

2.1.5 ด้านวัสดุและเทคนิควิธีการ

ความคิดเห็นของครูศิลปะศึกษาในกรุงเทพมหานคร และ

เขตการศึกษา 9 ไม่แตกต่างกัน

2.1.6 ด้านรางวัล

ความคิดเห็นของครูศิลปศึกษาในกรุงเทพมหานคร และ
เขตการศึกษา 9 ไม่แตกต่างกัน

2.1.7 ด้านเกณฑ์และการตัดสิน

ความคิดเห็นของครูศิลปศึกษาในกรุงเทพมหานคร และ
เขตการศึกษา 9 ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นข้อที่ว่า กรรมการตัดสินนั้นต้องชี้แจงเกณฑ์การ
ตัดสินการประกวด มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด

2.2.1 ด้านวัตถุประสงค์ของการประกวดศิลปะ เด็ก

ครูศิลปศึกษาในกรุงเทพมหานคร ส่วนมากให้ความคิดเห็น
ว่าวัตถุประสงค์ของการประกวด เพื่อให้เด็กได้มีการแสดงออกในความสามารถและความคิด
สร้างสรรค์ทางศิลปะ ความความภาคภูมิใจของตนเอง ส่วนครูศิลปศึกษาในเขตการศึกษา 9
ส่วนมากมีความคิดเห็นที่ วัตถุประสงค์ของการประกวด ควรส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออก
ความสามารถ และความภาคภูมิใจอย่างแท้จริง

2.2.2 ด้านการแบ่งกลุ่มผู้ประกวด

ครูศิลปศึกษาในกรุงเทพมหานคร ส่วนมากมีความคิดเห็นที่
ควรแบ่งกลุ่มผู้ประกวดตามอายุมากกว่าแบ่งตามระดับชั้น เพื่อให้เกิดความยุติธรรม ส่วนครู
ศิลปศึกษาในเขตการศึกษา 9 ส่วนมากมีความคิดเห็นที่ ควรแบ่งกลุ่มผู้ประกวดตามอายุหรือ
แบ่งตามช่วงอายุที่ใกล้เคียงกัน

2.2.3 ด้านการกำหนดหัวข้อเรื่อง

ครูศิลปศึกษาในกรุงเทพมหานคร ส่วนมากมีความคิดเห็นที่
หัวข้อเรื่องควรระบุให้ชัดเจนและน่าสนใจในการสร้างงาน ส่วนครูศิลปศึกษาในเขตการ
ศึกษา 9 ส่วนมากมีความคิดเห็นที่ ควรกำหนดกว้าง ๆ เพื่อให้โอกาสในการแสดงความคิด

คิด เห็นและแสดงออกอย่างอิสระ

2.2.4 ด้านการกำหนดขนาดสัดส่วนของผลงาน

ครูศิลปศึกษาในกรุงเทพมหานคร ส่วนมากมีความคิดเห็น
ว่า ขนาดสัดส่วนของภาพควรกำหนดให้เหมาะสมกับความสามารถของเด็กและสามารถทำ
เสร็จได้ในระยะเวลาที่กำหนด ส่วนครูศิลปศึกษาในเขตการศึกษา 9 ส่วนมากมีความคิดเห็น
ว่า ควรกำหนดขนาดของผลงานตามความสามารถและเหมาะสมกับวัยของเด็ก

2.2.5 ด้านวัสดุและเทคนิควิธีการ

ครูศิลปศึกษาในกรุงเทพมหานคร ส่วนมากมีความคิดเห็น
ว่า ไม่ควรกำหนดวัสดุและเทคนิควิธีการ เพราะทำให้เด็กไม่สามารถพัฒนาทักษะได้
อย่างเต็มที่ ส่วนครูศิลปศึกษาในเขตการศึกษา 9 ส่วนมากมีความคิดเห็นว่า ไม่ควร
กำหนดวัสดุและเทคนิควิธีการ ควรปล่อยให้แสดงออกอย่างอิสระ เพราะเด็กมีความถนัดที่
แตกต่างกัน

2.2.6 ด้านรางวัล

ครูศิลปศึกษาในกรุงเทพมหานคร ส่วนมากมีความคิดเห็น
ว่า ควรมีรางวัล เพราะเป็นแรงจูงใจในการทำให้เด็กเกิดความกระตือรือร้น ส่วนครู
ศิลปศึกษาในเขตการศึกษา 9 ส่วนมากมีความคิดเห็นว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยกระตุ้น
และเป็นกำลังใจให้กับเด็ก สามารถพัฒนาทักษะการทำงานของเด็ก

2.2.7 ด้านเกณฑ์และการตัดสิน

ครูศิลปศึกษาในกรุงเทพมหานคร ส่วนมากมีความคิดเห็น
ว่า คณะกรรมการตัดสินจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีความเข้าใจในการ
แสดงออกของเด็ก ส่วนครูศิลปศึกษาในเขตการศึกษา 9 ส่วนมากมีความคิดเห็นว่าเป็น
การตัดสินควรประกอบด้วย เนื้อหา ความคิดสร้างสรรค์ การจัดองค์ประกอบและเทคนิค
วิธีการ

3. สรุปและ เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูศิลปะศึกษา ในกรุงเทพมหานครกับ
เขตการศึกษา 9 เกี่ยวกับผลกระทบของการประกวดศิลปะ เด็กที่มีต่อ
การเรียนการสอนศิลปะ ในด้านต่างๆ ดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามประมวณค่า

3.1.1 ด้านครูผู้สอน

ความคิดเห็นของครูศิลปะศึกษาในกรุงเทพมหานคร และ
เขตการศึกษา 9 ไม่แตกต่างกัน

3.1.2 ด้านผู้เรียน

ความคิดเห็นของครูศิลปะศึกษาในกรุงเทพมหานคร และ
เขตการศึกษา 9 ไม่แตกต่างกัน

3.1.3 ด้านหลักสูตร

ความคิดเห็นของครูศิลปะศึกษาในกรุงเทพมหานคร และ
เขตการศึกษา 9 ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นข้อที่ว่า ควรปรับกิจกรรมและจัดเนื้อหาให้ตรงกับหัวข้อการประกวด และทักษะและมีเนื้อหาที่สำคัญในการประเมินการแสดงผลงานศิลปะของเด็ก มีความคิดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.1.4 ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้

ความคิดเห็นของครูศิลปะศึกษาในกรุงเทพมหานคร และ
เขตการศึกษา 9 ไม่แตกต่างกัน

3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด

3.2.1 ด้านครูเป็นผู้หนึ่งที่มีส่วนร่วมในการประกวดและควรจะ

สนับสนุนการประกวดต่อไปหรือไม่ เพราะเหตุใด

ครูศิลปะศึกษาในกรุงเทพมหานคร ส่วนมากมีความคิดเห็น

ว่า ควรสนับสนุนการประกวดอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกและพัฒนา
ความสามารถทางด้านศิลปะอย่างเต็มที่ ส่วนครูศิลปะศึกษาในเขตการศึกษา 9 ส่วนมากมี
ความคิดเห็นว่าควรสนับสนุนเพื่อส่งเสริมให้เด็กแสดงความสามารถทางด้านศิลปะตามความ
ถนัด และความสนใจ

3.2.2 ด้านการประกวดศิลปะ เด็กได้ผลดีผลเสียแก่เด็กอย่างไรบ้าง

ครูศิลปะศึกษาในกรุงเทพมหานคร ส่วนมากมีความคิดเห็นว่าการประกวดศิลปะ เด็กมีผลดี เพราะทำให้เด็กมีความมั่นใจตัวได้แสดงความสามารถของตนเอง
ทางด้านศิลปะ และพัฒนาทางด้านศิลปะให้ดีขึ้น ส่วนครูศิลปะศึกษาในเขตการศึกษา 9 ส่วนมาก
มีความคิดเห็นว่าการประกวดศิลปะ เด็กมีผลดี เพราะเป็นการส่งเสริมการแสดงออกทางด้าน
ศิลปะของเด็ก และเพื่อให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน ตลอดจนใช้เวลาว่างให้เป็น
ประโยชน์

3.2.3 ด้านการประกวดศิลปะ เด็กได้ส่งเสริมหลักสูตรในวิชา

ศิลปะศึกษาหรือไม่ เพราะเหตุใด

ครูศิลปะศึกษาในกรุงเทพมหานคร ส่วนมากมีความคิดเห็นว่าการประกวดศิลปะ เด็ก เป็นกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตร เพราะเป็นการพัฒนาทางด้านทักษะ ฝีมือ
การแสดงออกของเด็ก และเด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากภายนอก ส่วนครูศิลปะศึกษาในเขต
การศึกษา 9 ส่วนมากมีความคิดเห็นว่าการประกวดศิลปะ เด็ก เป็นการส่งเสริมหลักสูตร
เพราะเป็นการพัฒนาความสามารถทางด้านศิลปะตามความถนัด ความสนใจ และเป็นการ
แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เห็นคุณค่าในด้านศิลปะวัฒนธรรม

3.2.4 ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนการสอนศิลปะให้

สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนได้อย่างไร

ครูศิลปะศึกษาในกรุงเทพมหานคร ส่วนมากมีความคิดเห็น
ว่า ควรจัดห้องเรียนเพื่อเอื้ออำนวยต่อการเรียน เช่น จัดบอร์ด หรือนำผลงานที่นำมาจัด
แสดงผลงานเรียน เพื่อกระตุ้นให้เด็กอยากทำงาน ส่วนครูศิลปะศึกษาในเขตการศึกษา 9
ส่วนมากมีความคิดเห็นว่าการจัดสิ่งแวดล้อมควรประกอบด้วย ภายในห้องเรียนมีมุมศิลปะ
จัดนิทรรศการแบบถาวรหรือแบบชั่วคราว จัดประกวดผลงานศิลปะ และให้การสนับสนุนด้าน
วัสดุอุปกรณ์ในการทำงานศิลปะแก่เด็ก

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูศิลปะศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ในกรุงเทพมหานครกับเขตการศึกษา 9 เกี่ยวกับการประกวดศิลปะเด็ก มีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านสถานภาพของครูศิลปะศึกษา ในกรุงเทพมหานครและเขตการศึกษา 9

ครูศิลปะศึกษาในกรุงเทพมหานคร และเขตการศึกษา 9 ส่วนมากให้ลูกศิษย์ส่ง
ผลงานเข้าร่วมการประกวด 1-10 ครั้ง สามารถอธิบายได้ว่า การให้ความสนใจใน
การส่งผลงานเข้าร่วมประกวดนั้นแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประ
กวดเท่ากัน ซึ่งส่วนใหญ่ได้หนังสือรับแจ้งการประกวดส่งมาที่โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ
97.83 ในขณะที่เกี่ยวกับการส่งผลงานเข้าประกวดครูศิลปะศึกษา ได้ส่งผลงานแต่เฉพาะ
โครงการประกวดวาดภาพที่สำคัญ เท่านั้น ซึ่งจะมีการประกวดปีละ 1 ครั้ง เช่น การประ
กวดศิลปกรรม ปศท. การประกวดศิลปกรรม นานิ่งที่ศรีสุวิทย์ การประกวดศิลปะเด็ก
แห่งประเทศไทย เป็นต้น

ในประเด็นที่ว่า ครูศิลปศึกษาส่วนมาก ในกรุงเทพมหานคร ได้รับรางวัล 1-5 ครั้ง และครูศิลปศึกษาในเขตการศึกษา 9 หนึ่งเคยได้รับรางวัลเลข ทั้งนี้เป็นเพราะครูศิลปศึกษาในกรุงเทพมหานครส่งผลงานเข้าร่วมประกวด เนื่องจากเด็กสร้างผลงานที่มีคุณภาพและครูศิลปศึกษาในเขตการศึกษา 9 ส่งผลงานเข้าร่วมประกวด เนื่องจากส่งเพราะทดลองความสามารถของเด็ก นอกจากนี้จากสภาพแวดล้อมของเด็กนักเรียนยังมีความแตกต่างกันอีกด้วย ดังที่ วิรัตน์ พิชญ์ใหญ่ (2527) ได้กล่าวไว้ว่า การแสดงออกทางด้านสุนทรียภาพของเด็กแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกัน ตามประสบการณ์ที่ได้รับจากสภาพแวดล้อมของเด็ก ซึ่งจากประสบการณ์เดิมนี้นำมาสู่ความคิด การรับรู้ ความรู้สึกรับรู้ และการแสดงออกแตกต่างกันไป แอล-แอลเลจ (Al-Allag, 1989) และ เช้าซ-การ์คเนอร์ (House-Gardner, 1985) ได้ทำการวิจัยพบว่า การแสดงออกทางด้านศิลปะเด็กต้องอาศัยประสบการณ์ในการสร้างจินตนาการ ประสบการณ์เหล่านี้คือสิ่งที่เด็ก เคยสัมผัสโดยตรงจากสภาพแวดล้อมที่มีความแตกต่างกันในด้านต่างๆ เช่น วัฒนธรรม สังคม และ ภูมิศาสตร์ เป็นต้น

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการประกวดศิลปะเด็ก

2.1 ความคิดเห็นด้านวัตถุประสงค์ของการประกวดศิลปะเด็ก

ครูศิลปศึกษาในกรุงเทพมหานคร และเขตการศึกษา 9 มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งในข้อที่ว่า เพื่อใช้ศิลปะเป็นสื่อกลางในการพัฒนาทักษะและความคิดของเยาวชน เพื่อส่งเสริมให้เด็กแสดงออกทางศิลปะตามความสนใจและความถนัด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อานาจ เย็นสบาย และ วิรุณ ตั้งเจริญ (ม.ป.ป.) ที่กล่าวว่า เป้าหมายของการประกวด ต้องการส่งเสริมให้เด็กไทยได้มีโอกาสแสดงออกทางศิลปะ

ตามความสนใจ และความถนัดอย่างอิสระเสรี ต้องการสร้างสำนักความรับผิดชอบต่อ
 ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและศิลปวัฒนธรรมให้กับเด็กตั้งแต่เยาว์วัย ต้องการพัฒนาความ
 สามารถทางศิลปะและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กไทย นอกจากนี้ สุลักษณ์ ศรีบุรี
 (2533) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการประกวดศิลปะเด็กไว้ว่า โดยทั่วไปการประกวด
 มักจะมีทิศทางเป้าหมายที่คล้ายคลึงกันคือ สนับสนุนและส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกตามความ
 สามารถ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในทางศิลปะ เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศความ
 สนใจ และความตื่นตัวทางศิลปะแก่เด็กหรือเยาวชนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น แสดงให้เห็นว่า
 ครูศิลปศึกษา ในกรุงเทพมหานคร และเขตการศึกษา 9 มีความคิดเห็นไปในแนวทาง
 เกี่ยวกันกับแนวคิดของนักวิชาการ

2.2 ความคิดเห็นด้านการแบ่งกลุ่มผู้ประกวด

ครูศิลปศึกษาในกรุงเทพมหานครและเขตการศึกษา 9 มีความคิดเห็น
 ในระดับเห็นด้วยในข้อที่ว่า การแบ่งกลุ่มตามระดับชั้นให้ความยุติธรรมมากกว่าการแบ่งกลุ่ม
 ตามอายุ และการแบ่งกลุ่มควรมีคหลัพัฒนาการทางด้านศิลปะเป็นสำคัญ สาเหตุที่หาให้ครู
 ศิลปศึกษาให้ความสำคัญในการแบ่งกลุ่มตามระดับชั้น เพราะมีความสะดวกมากกว่าการ
 แบ่งตามอายุ เช่น การประกวดแบ่งกลุ่มตามชั้น ได้แก่ ม.1, ม.2, และ ม.3 แต่ถ้าแบ่ง
 กลุ่มตามอายุ ได้แก่ กลุ่มอายุ 14-15 ปี ในขณะที่วัยกันนักเรียนที่อยู่ชั้น ม.3 และ
 ม.4 อาจจะมีอายุระหว่าง 14-15 ปี ซึ่งเมื่อนำผลงานมาประกวดตัดสินร่วมกันหาให้นักเรียน
 ชั้น ม.3 เสียเปรียบแก่นักเรียนชั้น ม.4 เนื่องจากนักเรียนชั้น ม.4 ได้รับประสบการณ์
 ในการเรียนรู้มากกว่า โดยทั่วไปมีการแบ่งกลุ่มผู้ประกวดออกเป็น 2 ลักษณะคือ การแบ่ง
 ตามระดับชั้นในโรงเรียนของผู้ประกวดนั้น มีตัวอย่าง เช่น โครงการประกวดภาพวาดและ
 ผลงานประดิษฐ์ของนักเรียนประถมศึกษาระดับชาติ ประจำปีการศึกษา 2530 จัดโดยสำนัก

งานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งการประกวดได้แบ่งกลุ่มผู้ประกวดออกเป็น 5 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 นักเรียนระดับอนุบาลและเด็กเล็ก กลุ่มที่ 2 นักเรียนระดับชั้น ป.1-ป.2 กลุ่มที่ 3 นักเรียนระดับชั้น ป.3-ป.4 กลุ่มที่ 4 นักเรียนระดับชั้น ป.5-ป.6 และกลุ่มที่ 5 นักเรียน ระดับ ม.1-ม.6 ส่วนการแบ่งกลุ่มผู้ประกวดตามระดับอายุ เช่น โครงการ การหลัก เกณฑ์และระเบียบเกี่ยวกับการประกวดวาดภาพระบายสี งานวันเด็กแห่งชาติ ปี 2530 ได้แบ่งกลุ่มผู้ประกวดระดับเยาวชนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ระดับเยาวชนอายุ 7-10 ปี และระดับเยาวชนอายุ 11-14 ปี (ธเนศ ธนรัชทวิทร, 2534)

2.3 ความคิดเห็นด้านการกำหนดหัวข้อเรื่อง

ครูศิลปะศึกษาในกรุงเทพมหานครและเขตการศึกษา 9 มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยในข้อที่ว่า หัวข้อการประกวดควรมีการชี้แนะจุดมุ่งหมายที่เด่นชัด และน่าสนใจต่อการสร้างงาน การตั้งหัวข้อบางครั้ง นมูติธรรมแก่ เด็ก เพราะ เด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันมีความคิดและประสบการณ์เพื่อการแสดงออกแตกต่างกันด้วย ลี (Lee, 1980) ได้ทำการวิจัยพบว่า ครูศิลปะในระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มองไม่มีความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจนนัก เกี่ยวกับข้อกำหนดของการประกวดศิลปะ เด็ก เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ เด็กทุกคน หัวข้อการประกวดศิลปะ เด็กควรได้รับการ เลือกสรรให้เหมาะกับเด็กในทุกสภาพแวดล้อม หรือมีฉะนั้นควรจัดประกวดสละ เลิข เลย เพื่อจะได้หัวข้อที่ยุติธรรมว่าคั้งที่ บรรลือ กุลระชิตี (2533) ได้ทำการวิจัยพบว่า การประกวดที่เหมาะสมที่สุดคือ การให้วาดสครโดยกำหนดหัวข้อฉบับหลัง ซึ่งมีความสอดคล้องกับข้อคิดของ วิรัตน์ พิษณุบุญญ์ (2530) ที่ว่าการแสดงออกทางค่านสุนทรียศาสตร์ก็ เหมือนกับการแสดงออกทางอารมณ์ของแต่ละบุคคล ซึ่งจะแตกต่างกันตามประสบการณ์ที่มีมาแต่เดิม เพราะคั้งแต่วัยเด็กของแต่ละคนจนจรด ซึ่งประสบการณ์ได้รับสัมผัสสิ่งต่างๆ มากมายนานับการแตกต่างกันออกไป จากประสบการณ์เดิมนี้จะทำให้ทุกคนมีความ

คิด การรับรู้และความรู้สึกในการยอมรับและแสดงออกแตกต่างกัน แม้บางครั้งจะมีสิ่งเร้า
 เดียวกัน นอกจากนี้ เลิศ อานันท์นะ (2529) ได้ให้ข้อคิดที่ว่า เด็กมีสภาพชีวิตและความ
 เป็นอยู่ที่แตกต่างกัน ย่อมมีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อแนวโน้มสู่การแสดงออกทางศิลปะในลักษณะรูปแบบ
 ที่แตกต่างกันด้วย

2.4 ความคิดเห็นด้านการกำหนดขนาดสัดส่วนของผลงาน

ครูศิลปศึกษาในกรุงเทพมหานครและเขตการศึกษา 9 มีความคิดเห็น
 ในระดับเห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง คำนวณ ในข้อที่ว่า การกำหนดขนาดที่แน่นอนเป็น
 สิ่งที่ดี เพราะเกิดความเสมอภาคและง่ายต่อการตัดสิน ควรกำหนดขนาดของภาพโดยคำนึง
 ถึงความสามารถ ระดับอายุ หรือระดับชั้นของผู้ประกวด มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ
 บรรลือ กุศลชติ(2533) เกี่ยวกับเกณฑ์การประกวดศิลปะ เด็กระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ว่า
 ควรมีการกำหนดขนาดของผลงานจำนวนภาพที่ผู้ประกวดแต่ละคนมีสิทธิส่ง เข้าประกวด และยัง
 กำหนดให้ติดชื่อผู้ประกวดไว้ด้านหลังของภาพด้วย นอกจากนี้ ปรีชา เกาทอง (2530) ได้
 กล่าวไว้ว่า ขนาดกว้างยาวของภาพเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องนำมาพิจารณาในการตัดสิน เพื่อ
 คัดงานที่ฝึกคิดก็กาออกไป

2.5 ความคิดเห็นด้านวัสดุและเทคนิควิธีการ

ครูศิลปศึกษาในกรุงเทพมหานครและเขตการศึกษา 9 มีความคิดเห็น
 ในระดับเห็นด้วยในข้อที่ว่า การกำหนดวัสดุและเทคนิค เป็นการปิดกั้นความคิดและวิธีการทำ
 งานของเด็ก เพราะในสภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียนมีกิจกรรมการวาดภาพระบายสีนั้น
 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทดลอง เลือกใช้วัสดุอย่างอิสระ ส่งเสริมการใช้วัสดุในท้องถิ่นและ

การนำวัสดุเหลือใช้มาสร้างงานศิลปะ อีกทั้งส่งเสริมให้ทดลองค้นหาเทคนิควิธีการทำงานใหม่ ทั้งนี้การประกวดที่กำหนดขอบเขตการใช้วัสดุและเทคนิควิธีการที่แคบเกินไปจึงไม่สอดคล้องกับสภาพการเรียนการสอนที่แท้จริงนัก และ สน สิมทรวง (2528) ได้กล่าวเสริมไว้ว่า ในการประกวดศิลปะ เด็กควรคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันรอบๆ ให้ความสนุกสนานในการใช้วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการแสดงออกของเด็กที่มาจากสภาพแวดล้อมต่างๆ กันด้วย

2.6 ความคิดเห็นด้านรางวัล

ครูศิลปศึกษาในกรุงเทพมหานครและเขตการศึกษา 9 มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยในข้อที่ว่า รางวัลคือ สิ่งช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดความกระตือรือร้นในการแสดงออกทางศิลปะ รางวัลเป็นสิ่งล่อใจที่ผู้จัดการประกวดกำหนดเอาไว้เพื่อต้องการ ให้มีคนส่งเข้าประกวดจำนวนมาก รางวัลมีผลดี เพราะช่วยกระตุ้นให้เด็กสร้างผลงานที่มีคุณภาพ รางวัลคือสิ่งสมมติ ไม่ใช่มุ่งหมายของการประกวด ในด้านของรางวัลมีนักวิชาการที่เห็นแนวความคิดและข้อเสนอแนะดังนี้ ทิระพงษ์ กุลพิศาล (2531) ได้กล่าวว่า ในการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา ครูควรรู้จักนำวิธีการเสริมแรงมาใช้ เช่น การให้รางวัลเพื่อสร้างแรงจูงใจทางการสร้างงานศิลปะสำหรับเด็ก สร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ในการเรียนการสอน ครูควรจัดหากิจกรรมพิเศษที่สร้างแรงจูงใจและเสริมกำลังใจเพื่อเป็นการสร้างความกระตือรือร้นแก่ เด็กและทำให้เด็กเกิดความต้องการอยากจะทำงาน สร้างความขยันหมั่นเพียรและประสิทธิผลการทำงานของผู้เรียน เช่น การพาไปศึกษานอกสถานที่ การเชิญวิทยากรมาพูดหรือสาธิต การยกย่องและการให้รางวัล เป็นต้น การประกวดศิลปะเด็กเป็นการกระตุ้นให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ และแสดงออกถึงความสามารถในเชิงศิลปะ (ปิยะชาติ แสงอรุณ, 2525) ทำให้เห็นบรรยากาศของช่างงานศิลปะเด็ก มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง ตลอดจนพัฒนาการตามอายุ และสภาพแวดล้อมของสังคม ก่อให้เกิด

เกิดการตื่นตัวและสนใจที่กว้างขวางยิ่งขึ้น กางร สุนพงษ์ศรี (2530) ได้ให้ข้อคิดว่าว่าการทางานศิลปะโดยมีการแข่งขันเปรียบเทียบกับ มีรางวัลเป็นสิ่งล่อใจนั้น ยังเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการสอนศิลปะและวิชาอื่น ๆ การแข่งขันยังมีประโยชน์และใช้ได้ผล แต่จะต้องเป็นการแข่งขันอย่างมีจริยธรรม ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุัทตรา พรกิจประสาน (2523) พบว่า การให้รางวัลทันทีมีผลทำให้เด็กมีความเคลือบแคลงหรือมีความสามารถสูงกว่าการให้รางวัลช้า และการนำให้รางวัล

ในการจัดตั้งรางวัลในการประกวดศิลปะเด็ก ควรคำนึงถึงคุณค่าและประโยชน์ที่จะบังเกิดแก่ผู้รับ รางวัลที่เหมาะสมมากที่สุด ควรเป็นรางวัลหรือประกาศนียบัตรที่จัดทำขึ้นอย่างประณีต (บรรลือ กุลละวาท, 2533) ส่วนรางวัลที่เหมาะสมอื่น ๆ คือ อุปกรณ์และค่าทางด้านศิลปะ รางวัลเงินสด และหรือการให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ได้รับรางวัลด้วยการให้ไปทัศนศึกษาเที่ยวต่างประเทศ รางวัลมีผลในทางบวกคือเป็นตัวกระตุ้นให้ครูผู้สอนและผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง ส่วนผลเสียย่อมเกิดขึ้นเช่นกัน กล่าวคือมักจะทำให้คนกลุ่มน้อยที่ได้รับรางวัลดีใจ โดยที่เด็กส่วนมากที่ไม่ได้รับรางวัลย่อมมีความผิดหวัง เสียใจ และจะมีผลต่อความมั่นใจ และการพัฒนาการแสดงออก ทั้งนี้ครูและนักเรียนควรมีความเข้าใจในเรื่องของรางวัลอย่างถูกต้อง เสียก่อนว่าการให้รางวัลเป็นกุศโลบายอย่างหนึ่ง เท่านั้นที่จะชักจูงใจเด็กให้สนใจมากขึ้น และให้รางวัลเพื่อเป็นกำลังใจ ไม่ควรให้รางวัลเพื่อชี้ขาดถึงความสามารถพิเศษส่วนบุคคลต่ออย่างไร ความสำเร็จที่นาภูมิใจของครูสอนศิลปะน่าจะอยู่ที่ได้ลูกศิษย์ที่มีศิลปะนิสัยดี เข้มแข็งพร้อมจะเป็นผู้ใหญ่ที่มีศิลปะนิสัยในอนาคตมากกว่า เรื่องของการได้รับรางวัลและการประกวด

ในด้านรางวัลนี้เมื่อ เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูศิลปะศึกษาใน กรุงเทพมหานครและ เขตการศึกษา 9 ไม่แตกต่างกัน ไม่ยอมรับสมมติฐาน แต่เมื่อดูรายละเอียดความคิดเห็นแตกต่างกันในระดับไม่แน่ใจ และในระดับเห็นด้วย คามลาคับ ในข้อที่ว่า ควรแบ่งรางวัลของผลงานตามภูมิภาคต่าง ๆ แสดงว่าครูศิลปะศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มีความ

คุ้นเคย กับสภาพความเจริญก้าวหน้าและเทคโนโลยีทันสมัย มีความเห็นว่ารางวัลควรจัดไว้ เป็นหมวดหมู่เดียวกันสำหรับเด็กทั่วประเทศ ในขณะที่ครูในเขตการศึกษา 9 ที่มีความคุ้นเคย กับสภาพของชนบทและความน่าพร้อมทางการเรียนการสอน มีความเห็นว่าควรจัดแบ่งรางวัล ให้กับนักเรียนผู้อยู่ในท้องถิ่นห่างไกลหรือส่วนภูมิภาคโดยเฉพาะ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัย ของ สุภัตรา พรกิจประสาน (2523) ที่ว่า เด็กมีสภาพทางเศรษฐกิจสังคมสูงมีความเฉลียว- คล่อง ความยืดหยุ่น และความคิดริเริ่มสูงกว่าเด็กที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจสังคมต่ำ

2.7 ความคิดเห็นด้านเกณฑ์และการตัดสิน

ครูศิลปศึกษาในกรุงเทพมหานคร และเขตการศึกษา 9 มีความ คิดเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งในข้อที่ว่า กรรมการตัดสินควรมีความรู้ในเนื้อหาที่เป็น หัวข้อของการประกวด ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรลือ กุศลชาติ (2533) เกี่ยวกับคุณสมบัติของกรรมการ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า กรรมการ ควรเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ เป็นผู้มีความยุติธรรมกับงานที่ส่ง เข้าประกวดทุกชิ้น เป็นผู้เข้าใจศิลปะ และพัฒนาการเด็ก มีประสบการณ์ตัดสินผลงานศิลปะมาก่อน ควรมีความรู้ในเรื่องราวที่เป็น หัวข้อประกวด และควรมีเวลาให้กับกระบวนการตัดสินตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้น นอกจากนี้ กรรมการตัดสินผลงานศิลปะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ควรได้แก่ นักวิชาการ- ศิลปศึกษา ครูศิลปะที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมานาน ศิลปินทั่วไป นักจิตวิทยา- เยาวชน ศิลปินที่เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา ครูศิลปะทั่วไป สื่อมวลชน ครูสาขาอื่นที่มีความรู้ เกี่ยวกับเนื้อหาที่ใช้ในการประกวดผู้สนใจศิลปะ และงานศิลปะทั่วไป เกษีการตัดสินควร พิจารณาจากด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถด้านการแสดงออก ความสามารถด้านทักษะ และความตรงต่อกติกา

ในด้านเกณฑ์และการตัดสินนี้เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู ศิลปศึกษาในกรุงเทพมหานครและเขตการศึกษา 9 นม้แตกต่างกัน น้อยมรับสมมติฐาน เมื่อ ดูรายข้อมีความคิดเห็นในระดับแน่เ้าใจ และในระดับไม่เห็นด้วย ตามลำดับ ในข้อที่ว่า กรรมการตัดสินนม้ต้องชี้แจง เกณฑ์การตัดสินการประกวด จึงกล่าวได้ว่าในการประกวดศิลปะ เด็กทุกคนครั้ง ผู้จัดควรถูกกำหนดรูปแบบของการประกวดให้ชัดเจนและละเอียดถี่ถ้วน ทำการประชาสัมพันธ์และชี้แจงองค์ประกอบของการประกวดให้ครูและนักเรียนได้รับทราบล่วงหน้า โดย เฉพาะอย่างยิ่ง เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินการประกวดในครั้งนี้

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบของการประกวดศิลปะ เด็กที่มีต่อการเรียน การสอนศิลปะ

3.1 ความคิดเห็นที่มีผลกระทบในด้านครูผู้สอน

ครูศิลปศึกษาในกรุงเทพมหานครและเขตการศึกษา 9 มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในข้อที่ว่า ครูควรเป็นผู้ริเริ่มและชักนำให้เด็ก เข้าร่วมการประกวดศิลปะเด็ก ทั้งนี้เพราะข่าวสารของการประกวดส่วนใหญ่ครูเป็นผู้ได้รับทราบโดยตรงและเกิดความสนใจที่จะนำมาปรับเป็นกิจกรรมทางการทางานในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ชัยณรงค์ เจริญพาณิชย์กุล (2533) ที่ว่าหน้าที่ของครูคือ การช่วยนำให้เด็กได้เรียนรู้ความหมายและคุณค่าประสภารณ์ทางศิลปะ โดยที่ครูเป็นผู้จัดเวทีศิลปะหรือจัดสถานที่ทางานให้ ตลอดจนสนับสนุนในเรื่องอุปกรณ์ และครูจะต้องส่งเสริมให้เด็กกระตือรือร้นที่จะทางาน แต่ไม่ควรครอบงำหรือนำทางให้เด็กทำตามโดยอาศัยเหตุผลตามแบบของผู้ใหญ่ ชลอ พงษ์สามารถ (2526) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูผู้สอนเช่นเดียวกันว่า ครูควรสร้างแรงจูงใจให้แก่เด็ก ควรส่งเสริมและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่เด็ก พยายามส่งเสริมเด็กใน

ทุกด้านที่จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

ครูเป็นบุคคลสำคัญในการส่งเสริมและผลักดันให้นักเรียนได้รับความสำเร็จทั้งในการประกวด และการเรียนการสอนดังที่ เซเทลเลท (Chetelat, 1982) ได้ทำการวิจัยพบว่า เด็กที่ได้มีโอกาสอยู่ในสภาพแวดล้อมของการส่งเสริมทางด้านสุนทรียศาสตร์ จะแสดงความสามารถที่ซ่อนอยู่ภายในออกมาได้ดีกว่าเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมปกติ อีกทั้งสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน จะปรากฏว่าครูศิลปะมีอิทธิพลต่อการทำงานของเด็ก ดังนั้นครูและผู้ปกครองควรส่งเสริมทัศนคติในทางด้านสุนทรียศาสตร์โดยร่วมจัดสร้างสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมให้แก่เด็ก นอกจากนี้ นิภาพรณ กุลติลา (2529) ยังเสริมไว้ว่า ด้านการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการสอนศิลปะศึกษา ครูควรสอนให้เด็กเห็นคุณค่าของศิลปะและสามารถนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน สอนให้เห็นคุณค่าของศิลปะไทย เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมไทย ส่งเสริมกิจกรรมพิเศษ เช่น จัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียน และการจัดส่งผลงานที่มีคุณภาพเข้าร่วมประกวด เป็นต้น

3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบในค่านักเรียน

ครูศิลปะศึกษาในกรุงเทพมหานครและเขตการศึกษา 9 มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยในข้อที่ว่า การที่เด็กมุ่งทำงานประกวดนั้นมีผลเสียต่อการเรียนวิชาอื่น เพราะเด็กส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างจากการเรียนในช่วงพักหรือหลังเลิกเรียน ส่วนในข้อที่ว่า เด็กจะเกิดทัศนคติทางศิลปะที่ดีขึ้นหลังจากได้ร่วมการประกวด ทั้งนี้เพราะจากประสบการณ์ในการร่วมประกวดศิลปะ เด็กทุกครั้งผู้เรียนจะมีความกระตือรือร้นในการสร้างผลงาน เพื่อเข้าร่วมการประกวดและผลงานที่สร้างนั้นได้มีการจัดเตรียมและวางแผนการทำงานเป็นอย่างดี เพื่อให้ได้รับความสำเร็จในการประกวด ส่วนในประเด็นที่ว่า ผลงานของเด็กที่ได้รับรางวัลมีอิทธิพลต่อเด็กในการสร้างผลงานของเด็กอื่นว ทั้งนี้เพราะเด็กคิดว่าถ้าต้องการชนะการประกวดควร

สร้างงานในแนวเดียวกับเด็กอื่นที่ได้รับรางวัลมาแล้ว มีความสอดคล้องกับทฤษฎีของ แคมเบล (Campbell, 1961) ได้กล่าวว่า ถ้าบุคคลเห็นผู้ที่เป็นแบบอย่างแสดงพฤติกรรมคล้ายตาม แล้วได้รับรางวัล บุคคลนั้นก็จะแสดงพฤติกรรมการคล้ายตามเช่นเดียวกัน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูศิลปศึกษาในกรุงเทพมหานคร และ เขตการศึกษา 9 ในแต่ละท้องถิ่น ในขอมริบสมมติฐาน เมื่อดูรายช้อมูลความคิดเห็นแตกต่างกัน ในระดับไม่เห็นด้วย และไม่เห็นใจตามลำดับ ในข้อที่ว่า การประกวดสามารถวัดความคิดสร้างสรรค์ของเด็กได้ ประเด็นนี้แสดงว่า ผู้เรียนขอมริบมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านความคิด จินตนาการ และทักษะการทำงาน ดังที่ วิรัตน์ พิชญ์ใหญ่ (2530) ได้กล่าวว่า การแสดงออกทางคำสนธิหรือภาพ หรือการแสดงออกทางคำอารมณ์ของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันตามประสบการณ์ที่มีมาแต่เดิม ซึ่งประสบการณ์นี้จะทำให้ทุกคนมีความคิด การรับรู้ความรู้สึในการตอบรับและแสดงออกแตกต่างกัน แม้แต่บางครั้งจะมีสิ่งเร้าเดียวกันซึ่งสอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2527) ได้กล่าวไว้ว่า บางครั้งผู้สอนอาจคิดว่าผู้เรียนเหมือนกันหมดและมีความเท่าเทียมกัน แต่ในสภาพแห่งความเป็นจริงนั้น ผู้เรียนมีความแตกต่างกันมากในด้านต่าง ๆ เช่น ทั้งทางด้านความรู้ ความสามารถ ความเชื่อ ค่านิยม แม้แต่เวลาที่ใช้ในการเรียนรู้ก็ยังไม่เท่ากัน

3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบในด้านหลักสูตร

ครูศิลปศึกษาในกรุงเทพมหานครและ เขตการศึกษา 9 มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยในข้อที่ว่า การประกวดเป็นกิจกรรมช่วยส่งเสริมโครงสร้างหลักสูตร แสดงให้เห็นว่าการประกวดโดยทั่วไปนั้นมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของวิชาศิลปศึกษา ครูผู้สอนมีความสามารถที่จะปรับรูปแบบของการประกวดให้สอดคล้องกับแผนการสอน และดำเนินการสอนได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังส่งเสริมและเปิดโอกาสให้เด็กใช้เวลาเรียนในวิชา

ศิลปศึกษาทางานศิลปะ เพื่อส่งเข้าประกวดครั้งที่ พระพงษ์ กุลพิศาล (2531) ได้กล่าวถึง กิจกรรมศิลปศึกษาว่า ทั้งครูและนักเรียนควรมีส่วนร่วมและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ในการ เรียนการสอน เพื่อให้เด็กได้ฝึกฝีมือความคิด จินตนาการ และการแสดงออกตามที่เขา ต้องการ ในด้านการประเมินผลการเรียนครูศิลปศึกษา ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าควรวัดเกณฑ์ การประเมินผลที่แตกต่างจาก เกณฑ์ที่ใช้ในการประกวดศิลปะ เด็กโดย เฉพาะอย่างยิ่งคือการ ประเมินผลงานชั้นเรียนควรมุ่ง เน้นที่พัฒนาการทางทักษะและการทำงานมากกว่า เน้นที่ตัวผล งาน ซึ่งสอดคล้องกับ เลิศ อานันท์ (2529) ที่ได้กล่าวว่า การส่งเสริมและสนับสนุน กิจกรรมศิลปะเด็กควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับ กระบวนการแสดงออก มากกว่า ผลงาน สำเร็จรูป หรือมุ่ง เน้นทางด้านวัตถุและความสำคัญทางรูปธรรม ครูที่คำนึงความมุงงานศิลปะ เด็กด้วยสายตาของศิลปิน จิตรกร หรือใช้มาตรฐานทางศิลปะของผู้ใหญ่เป็นเครื่องวัดตัดสิน ชี้ขาดผลงานของเด็ก เช่น ภาพวาดระบายสี รูปร่างผิดขนาด การจัดองค์ประกอบไม่ดี เป็นต้น ประเด็นที่ว่า ครูศิลปศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยที่ว่าความสำเร็จของการเรียนการสอน แสดง ว่าครูศิลปศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร และ เขตการศึกษา 9 ต่างมีความเข้าใจในปรัชญา ของหลักสูตรอย่างแท้จริง รู้จักแบ่งแยกความสำคัญของความสำเร็จจากรางวัลการประกวด ออกจากความสำเร็จทางการเรียนการสอนครั้งที่ ชัยณรงค์ เจริญพาณิชย์กุล (2532) ได้ กล่าวไว้ว่า ในด้านการเรียนการสอนศิลปศึกษาถือว่า ผลงานที่เด็กทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ยังมี ความสำคัญเป็นรองจากกระบวนการสร้างสรรค์ การจัดประกวดศิลปะ เด็กที่ทำกันอยู่ส่วน ใหญ่เป็นเพียงการจัดประกวดผลงานนั้นปลายของ เด็ก เท่านั้นฉะนั้นการแพ้-ชนะในการประกวด ไม่ควรนำมาตัดสินความสำเร็จทางการเรียนการสอน นอกจากนี้ วิรุฬห์ ตั้งเจริญ (2530) ได้กล่าวไว้ว่า ในปัจจุบันการประกวดแข่งขันเป็นช่วงการเติบโตอย่างมาก อย่างไรก็ตามครูผู้ สอนควรมีความเข้าใจให้ชัดเจนว่า การประกวดหรือการแข่งขันเป็นส่วนประกอบเพื่อใช้ ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจของการเรียนการสอนศิลปศึกษาเท่านั้น

3.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบในด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้

ครูศิลปศึกษาในกรุงเทพมหานครและเขตการศึกษา 9 มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยในข้อที่ว่า การประกวดมีส่วนส่งเสริม และสนับสนุนวิชาศิลปศึกษาให้มีความสำคัญ การประกวดทำให้ผู้ปกครองของเด็กให้ความสนใจ และให้การสนับสนุนเด็กมากขึ้นจึงเห็นได้ว่าในปัจจุบันมีการจัดเปิดสอนพิเศษทางด้านศิลปะ ในระดับต่าง ๆ มากขึ้น ผู้ปกครองนิยมส่งเสริมให้บุตรหลานใช้เวลาว่างในการเรียนการสอน และสร้างผลงานศิลปะสนับสนุนให้บุตรหลานส่งผลงานเข้าประกวด ได้รับความสำเร็จและได้รับรางวัลมากมาย ทั้งระดับชาติ และระดับนานาชาติ สร้างชื่อเสียงเกียรติยศและความภูมิใจให้กับครอบครัว ครู โรงเรียน ตลอดจนประเทศชาติซึ่งตรงกับ ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล (2533) ได้กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะ เด็กได้เริ่มเข้ามามีบทบาทกับชีวิตครอบครัวและสังคมไทยมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ ผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง ครู อาจารย์ สถานศึกษา หนังสือ บทความ การประกวด นิทรรศการ และที่สำคัญที่สุดคือ ตัวเด็กก็ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะ เด็กมาก และมีความกระตือรือร้นที่จะส่งผลงานเข้าประกวด วงการศิลปะ เด็กของไทยมีความตื่นตัว และศึกษากันมาก

จากประเด็นที่ว่าการประกวดมีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนศิลปศึกษาให้มีความสำคัญนั้นสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่ว่า ทางภาครัฐบาลและภาคเอกชนเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนจัดการประกวดศิลปะ เด็กบ่อยครั้ง ชื่อเสียง และรางวัลส่งผลให้บุคลากรในหมวดวิชาศิลปศึกษาได้รับการยอมรับ ความสำเร็จจากการประกวดทำให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญของวิชาศิลปศึกษา ซึ่งตรงกับข้อค้นพบของ บรรลือ กุลระชิต (2533) ที่ว่า ในด้านผู้จัดประกวดนั้น ผู้จัดการประกวดศิลปะ เด็กในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ โรงเรียนหรือหน่วยงานของรัฐ ขณะเดียวกันหน่วยงานเอกชน สถาบัน

หรือมูลนิธิทั้งภายในและภายนอกประเทศที่มีความเหมาะสมมากเช่นกัน ส่วน อานาง เย็นสบาย (2532) ได้เสริมว่า ระหว่าง พ.ศ.2521-2530 ปรากฏการณ์ใหม่ทางศิลปะ เด็กนักเรียนทั้งหลายมีโอกาสดำเนินโครงการระดับชาติบ่อยครั้ง และรางวัลเหล่านั้นกระจายไปตามโรงเรียนต่างๆ มากขึ้น ซึ่งรางวัลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการประกวดได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุน จากของรัฐและเอกชน บริษัท และธนาคาร ที่เห็นความสำคัญของการประกวดศิลปะ เด็ก

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ได้มีประเด็นสำคัญ ซึ่งจะ เป็นแนวทางในการประกวดศิลปะ เด็ก เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการประกวดอย่างแท้จริง ซึ่งจะ เป็นส่วนช่วยทำให้การประกวดศิลปะ เด็กมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านรูปแบบการประกวดศิลปะเด็ก

1.1 วัตถุประสงค์ของการประกวด ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออก ทางด้านศิลปะตามความถนัด และความสนใจ โดยคำนึงถึงการปลูกฝังศิลปะนิสัยให้กับเด็ก มากกว่าการ เน้นในด้านทักษะและฝีมือ

1.2 การแบ่งกลุ่มผู้ประกวด มีทั้งแบ่งตามชั้นเรียนและแบ่งตามอายุ จากการวิจัยพบว่า ครูศิลปะศึกษาส่วนมากมีความคิดเห็นว่าการแบ่งกลุ่มตามชั้นเรียน และควรมีค หลักพัฒนาการด้านศิลปะ เป็นสำคัญ ซึ่งนักวิชาการส่วนมากได้อธิบายหลักพัฒนาการทางด้าน ศิลปะของ เด็กตามอายุ ดังนั้นการแบ่งกลุ่มควรกำหนดชั้นและอายุพร้อมกัน เช่น กลุ่ม ม.1- ม.2 (อายุ 12-13 ปี) และกลุ่ม ม.3 (อายุ 14-15 ปี)

1.3 ควรกำหนดหัวข้อเรื่องกว้าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ หัวข้อเรื่องควรชัดเจนและน่าสนใจในการสร้างงาน ท้าทายความสามารถของเด็ก

1.4 ขนาดของภาพควรเหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก

• ตลอดจนเด็กสามารถหาเสร็จทันในระยะเวลาที่กำหนด

1.5 ไม่ควรกำหนดวัสดุและวิธีการ เพราะเด็กมีความสามารถ ความถนัดและความสนใจแตกต่างกัน ถ้ากำหนดวัสดุและวิธีการโรงเรียนในห้องที่บางแห่งหรือในห้องที่ทันการอาจไม่สามารถจัดหาวัสดุตามที่กำหนดได้

1.6 รางวัลเป็นสิ่งจูงใจทำให้เด็กเกิดความกระตือรือร้น อยากรางาน ควรจัดรางวัลให้มากกว่าที่ 1, 2 และ 3 หรือรางวัลควรมีจำนวนมากให้เด็กมีโอกาสรับอย่างทั่วถึง

1.7 การคัดลिन กรรมการควรให้ความยุติธรรมกับงานทุกชิ้นที่ส่งเข้าประกวด มีความเข้าใจศิลปะและทัศนภาพเด็ก ควรมีความรู้ในเรื่องราวที่เป็นหัวข้อประกวด

2. ก้าวมผลกระทบของการประกวดศิลปะ เด็กที่มีต่อการเรียนการสอนศิลปะ

2.1 ครูศิลปะศึกษาควรสนับสนุนให้เด็กได้แสดงทางด้านศิลปะตามวุฒิภาวะของเด็กแต่ละวัย การให้เด็ก เข้าร่วมกิจกรรมการประกวดศิลปะนั้น ครูไม่ควรมุ่งหวังรางวัลมากจนเกินไป จนมองข้ามวัตถุประสงค์ของการประกวด ครูควรให้ความสำคัญในการใช้ศิลปะเป็นสื่อแนะพัฒนาด้านจิตใจ และร่างกายของเด็ก ความสำเร็จที่น่าภูมิใจของครูสอนศิลปะน่าจะอยู่ที่เด็กศิษย์ที่มีศิลปะนิสัยดี เยี่ยม หรือมจะเป็นผู้ใหญ่ที่มีศิลปะนิสัยอันอนาคต

2.2 ครูศิลปศึกษาส่วนมากเห็นด้วยว่า เด็กที่ชอบเขียนภาพตามใจตนเองมัก เป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์สูง ในขณะที่เดียวกัน ครูศิลปศึกษาก็มีความเห็นว่า ผลงานที่ได้รับรางวัลที่ผ่านมา มีอิทธิพลต่อเด็กในการส่งผลงานเข้าประกวดในครั้งต่อไป จากการที่ผลงานที่ได้รับรางวัลมีอิทธิพลต่อเด็ก อาจจะทำให้เด็กสูญเสียความมั่นใจทั้งทางด้านการแสดงออกและด้านความคิด อันจะนำไปสู่การลอกเลียนแบบผลงานศิลปะ ซึ่งถือว่าเป็นการบดบังความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก

2.3 ครูศิลปศึกษาส่วนมากเห็นด้วยว่า การประกวดศิลปะเด็ก เป็นกิจกรรมช่วยส่งเสริมหลักสูตร เพื่อใช้ศิลปะเป็นสื่อในการพัฒนาจิตใจ บุคลิกภาพ รสนิยม ตลอดจนมีความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมและรู้จักรักษา ซึ่งการประกวดทำให้ความสำคัญในด้านผลงานสำเร็จรูป แต่ในเรื่องการเรียนการสอนศิลปศึกษาจะให้ความสำคัญในด้าน กระบวนการแสดงออก ดังนั้น ครูควรมีความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน และจุดมุ่งหมายของการประกวดอย่างแท้จริง

2.4 การประกวดศิลปะเด็ก ทำให้ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และภาคเอกชนให้การสนับสนุนในด้านศิลปะมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ชื่อเสียงและรางวัลยังทำให้บุคลากรในมหาวิทยาลัยศิลปศึกษาได้รับการยอมรับมากขึ้น อาจจะมีผลทำให้ครูศิลปศึกษาให้ความสำคัญหรือนำในเรื่องการประกวดศิลปะเด็กมากเกินไป ซึ่งการเรียนการสอนศิลปะ ครูสามารถจัดสิ่งแวดล้อมมาให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดีได้ เช่น การจัดห้องเรียนให้เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้เด็กอยากทำงาน จัดหาสื่อการสอนที่ดี ได้แก่ รูปภาพ วีซีดี ภาพสไลด์ หรืออาจจะมีการสาธิต วิจารณ์ผลงานศิลปะ แทนที่ครูจะให้ความสำคัญในการประกวดศิลปะ เด็กแต่ด้านเดียว

ข้อ เสนอแนะสำหรับผู้ที่จะวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อ เสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการวิจัย เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร และเขตการศึกษา 9 เกี่ยวกับการประกวดศิลปะเด็ก เพื่อ
ต้องการทราบผลกระทบที่มีต่อนัก เรียนโดยตรง และมีความคิดเห็นสอดคล้องกับครูศิลปะศึกษา
มากน้อย เพียงใด
2. ควรมีการวิจัย เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ระดับมัธยม-
ศึกษาตอนต้น ระหว่างโรงเรียนที่ได้รับรางวัลจำนวนมากจากการประกวดศิลปะเด็กกับ
โรงเรียนที่ได้รับรางวัลจำนวนน้อย หรือไม่ได้รับรางวัลจากการประกวดศิลปะเด็ก เพื่อ
ต้องการทราบว่านักเรียนที่ได้รับรางวัลนั้นมีความคิดสร้างสรรค์มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับ
รางวัลมากน้อย เพียงใด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย